

Likabehandlingsplan för Lillgårdsskolan och Lillgårdsskolans Fritidshem

En handlingsplan för att motverka och förebygga alla former av trakasserier och annan kränkande behandling mot barn och vuxna i skolans alla verksamheter som är Förskoleklass, Grundskola 1-6 och Fritidshem.

Innehållsförteckning

1. Bakgrund och uppdrag
2. Begreppsdefinitioner
3. Lillgårdsskolans och Lillgårdsskolans fritidshems förebyggande arbete¹
4. Lillgårdsskolans arbete med kamratstödjare
5. Handlingsplaner vid misstanke om diskriminering, trakasserier och/eller kränkande behandling
6. Rutiner för uppföljning och utvärdering av anmälda ärenden och förebyggande arbete under läsåret
7. Aktiviteter under läsåret 2015-2016 samt konsekvens inför framtiden
8. Aktiviteter under läsåret 2016-2017

Bilaga 1

Trivselenkäter Lillgårdsskolan/Attitydundersökning Kommunens sammanställning våren 2016

Bilaga 2

Tillbudsrapport vid misstanke om diskriminering, trakasserier och/eller kränkande behandling.

Bilaga 3

Dokumentation vid trakasserier och/eller kränkande behandling.

Bilaga 4

Uppföljning och utvärdering av anmälda ärenden och förebyggande arbete under läsåret.

---

¹ I begreppet Lillgårdsskolan inbegrips fortsättningsvis även skolans fritidshem

1. Bakgrund och uppdrag

Från och med den 1 juli 2011 gäller Skollag (2010:800.)

Alla skolor är enligt denna lag skyldiga att upprätta en likabehandlingsplan. Syftet med en sådan plan är att främja alla elevers lika rättigheter oavsett ålder, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Planen skall förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling samt redovisa alla planerade åtgärder.

Vad säger skollagen?

I kap 6 6 § står att: ”huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever”.

I 7 §, står att: ” huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling”.

I 8 §, står att: ”huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som huvudmannen avser att påbörja eller genomföra det kommande året”.

Vad säger FN: s konvention om barnets rättigheter?

Barnkonventionen innehåller fyra grundprinciper:

1. att alla barn har samma rättigheter
2. att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut
3. att alla barn har rätt till liv och utveckling
4. att alla barn har rätt att säga sin mening och få den respekterad.

Enligt artikel 36, skall barnet ”skyddas mot alla former av utnyttjande som kan skada barnet i något avseende.”

Vad säger Läroplanen?

I Skolans värdegrund och uppdrag Kap 1 står bl.a.:

”Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas”. Vidare står: ”Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i denna läroplan och klart ta avstånd från det som strider mot dem” (LGR 11)

Vad säger Lillgårdsskolans värdegrund? (utdrag)

Vi på Lillgårdsskolan:

- respekterar andra och varandras olikheter
- är fullt förvissade om att alla människor är lika mycket värda, oavsett ålder, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder
- är goda förebilder och bryr oss om varandra
- bemöter andra som vi själva vill bli bemötta.

Syfte

Likabehandlingsplanens syfte är att effektivt förebygga samt visa på hur vi åtgärdar/arbetar mot trakasserier och annan kränkande behandling.

Målsättning

Vår målsättning är att:

- alla barn/elever och all personal i vår verksamhet känner sig trygga samt vågar och tillåts att vara sig själva oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.
- ingen i verksamheten får utsättas för diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling. Om någon strider mot detta är alla som har kännedom om kränkningen skyldiga att meddela detta till skolpersonal eller rektor.
- alla barn/elever och all personal känner till skolans rutiner gällande utredning av misstänkt diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling.
- alla skall veta vart de skall vända sig och hur de kan få hjälp
- alla ska kunna känna sig trygga på vår skola och ingen ska bli utsatt för kränkande behandling.

Avståndstagande

Lillgårdsskolans ledning, styrelser och all personal tar, i enlighet med ovan nämnd skollag och Lillgårdsskolans värdegrund avstånd från alla former av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Därför har nämnda grupper tillsammans med föräldrar och elever tagit fram skolans värdegrund och denna Likabehandlingsplan som samtidigt är skolans handlingsplan i dessa frågor.

Ansvarsfördelning

Huvudmannens/Rektors uppgift

Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges ovan.

(kap 6 5§ Skollagen)

Rektor ansvarar för att Likabehandlingsplanen är känd bland alla på skolan.

Dessutom ansvarar rektor/biträdande rektor för att planen följs upp och revideras årligen.

Denna uppföljning och revidering skall ske innan september månads utgång.

2. Begreppsdefinitioner

Elev

Den som deltar i utbildning och fritidshem.

Personal

Anställda eller uppdragstagare i utbildning och annan verksamhet.

Mobbning

En person är mobbad när hon eller han, upprepade gånger och under en viss tid blir utsatt för kränkande behandlingar från en eller flera personer. Detta skiljer mobbning från andra former av kränkande behandling.

Diskriminering

Ett övergripande begrepp för kränkande behandling av individer eller grupper utifrån olika grunder till exempel kön, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, sexuell läggning eller något funktionshinder. Diskriminering kan också användas som begrepp då skolans strukturer och arbetssätt upplevs som kränkande.

Trakasserier/kränkande behandling

Med detta menas ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder och kön eller som är av sexuell natur. Trakasserier är alltså diskriminering och kan utföras av vuxna gentemot andra vuxna, vuxna gentemot barn/elever eller mellan elever.

Kränkningar kan utföras av och drabba såväl barn och ungdomar som vuxna. Kränkande behandling kan förekomma vid enstaka tillfällen eller vara återkommande. All kränkande behandling har gemensamt att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.

Kränkningarna kan vara:

- fysiska (ex knuffar och slag)
- verbala (ex hot eller skällsord)
- psykosociala (ex ryktesspridning och utfrysning)
- text- och bildburna (ex klotter, brev, lappar, e-post, sms, mms och via olika sociala medier)

Rasism

Uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att den egna folkgruppen är överlägsen andra. Utifrån denna uppfattning ses vissa folkgrupper som mindre värda och är därmed legitima att förtrycka, utnyttja och kontrollera.

Främlingsfientlighet

Ett uttryck för avståndstagande från främlingar grundat på kulturella skäl.

Homofobi

En motvilja eller ett förakt för homo- eller bisexualitet och homo- och bisexuella individer.

Sexism

Betraktelse- eller handlingssätt som innebär diskriminering på grund av kön. Med kön avses enligt svensk lag det kön som registrerats för en person vid födseln eller det kön som senare fastställts för henne eller honom.

3. Lillgårdsskolans förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet på Lillgårdsskolan bedrivs på tre nivåer, *skol-*, *grupp-* respektive *individnivå*. Förutsättningen för arbetet är medvetenhet, värme och engagemang.

Skolnivå:

Vi arbetar förebyggande genom att:

- Alla anställda inom skolans verksamhetsområde ska ha god kännedom om likabehandlingsplanen.
- Rektor eller biträdande rektor informerar skolans personal och genom dem eleverna om likabehandlingsplanen vid varje terminsstart.
- Rektor eller biträdande rektor ser till att föräldrar informeras om likabehandlingsplanen via föräldramöten och skolans hemsida.
- Rektor eller biträdande rektor ansvarar för att likabehandlingsplanen följs upp, utvärderas och revideras varje år.
- Rektor eller biträdande rektor ansvarar för att föräldraenkät genomförs och utvärderas varje år.
- Elevstödjarna (vuxna ansvariga för kamratstödjarna) ansvarar för att elevenkät genomförs och utvärderas varje år. Uppföljningen sker tillsammans med kamratstödjarna.
- Rastvaktsschema upprättas varje läsår. Vuxna finns på skolgården när det är rast.
- Gemensamma trivselregler och förväntningar finns och görs kända vid varje terminsstart.
- Lillgårdsskolan har en gemensam värdegrund som gäller för elever, personal och föräldrar.
- Personalen följer skolans etiska förhållningssätt.
- All personal (inklusive vikarier) har ett ansvar för att de gemensamt upprättade förväntningarna och trivselreglerna följs.
- Ett elevhälsoteam bestående av rektor, skolsköterska, pedagog samt skolpsykolog, kurator (köpt tjänst) finns på skolan – vid behov.
- Ett trygghetsteam har i samverkan med berörd personal speciellt ansvar vid akuta situationer.²

Gruppenivå:

- Likabehandlingsplanens syfte integreras som en naturlig del i det vardagliga arbetet.
- Vi har en, för Lillgårdsskolan gemensam värdegrund.
- Samtliga elevgrupper förväntas agera enligt skolans värdegrund och trivselregler.
- Vi arbetar med demokratiska värderingar och värdegrundsfrågor. Dessa diskuteras kontinuerligt utifrån t.ex. litteratur, film eller aktuella händelser.
- Vi har tydliga klass- och gruppregler med konsekvenser. Dessa revideras varje läsår.
- Vi har regelbundna klassråd och elevråd.
- Vi har kontinuerlig socioemotionell träning i klasserna och på fritids genom t.ex. övningar som *kompissamtal*, *dramalektioner* och *etiska samtal*.
- Kamratstödjare finns i alla klasser från år 2-6. Elevstödjarna ansvarar för arbetet.
- Vi har kamratstödjarträffar en gång/månad.
- Gemensamma friluftsdagar, temadagar och gemensamma samlingar arrangeras varje år.
- Likabehandlingsplanen tas vid behov upp under enskilda samtal med elever och föräldrar.
- Alla vuxna på skolan förväntas ingripa när konflikter uppstår.
- All personal ansvarar för att likabehandlingsplanen och trivselregler samt förväntningar hålls levande.

Individnivå

- En gång per läsår besvarar eleverna en enkät gällande trivsel och miljö.
- Eleven deltar i det förebyggande arbetet i skolan och förväntas ha god kännedom om och leva upp till likabehandlingsplanens syften.
- Dagliga samtal med elever eftersträvas t.ex. vid skolmåltider eller raster.
- Eleven förväntas följa de gemensamma reglerna och skolans värdegrund.

---

² Trygghetsteamet består av rektor, biträdande rektor, skolsköterska, representant från elevstödjarna och skyddsombud.

4. Här presenteras Lillgårdsskolans arbete med *Kamratstödjare*

Kamratstödjarna ska representera sin klass i skolans likabehandlingsarbete.

I kamratstödjargruppen finns en pojke och en flicka från varje elevgrupp år 2-6.

Gruppen träffar elevstödjarna en gång per månad.

Kamratstödjarna berättar om sina upplevelser av den psykosociala situationen både gällande lektioner och raster i respektive klass. Situationen i klasserna diskuteras därefter och all information protokollförs av de vuxna kamratstödjarna.

Varje år genomför kamratstödjargruppen en trygghetsvandring. Under trygghetsvandringen inventeras riskplatser där kränkningar kan inträffa. Trygghetsvandringen sker både inomhus och utomhus. Resultatet av trygghetsvandringen presenteras av kamratstödjarna på klassråd. Där sammanställer kamratstödjarna klassens förslag på åtgärder för att öka upplevd trygghet.

Elevstödjarna ger varje år kamratstödjarna olika uppdrag att genomföra i den egna klassen.

Uppdragen grundar sig i skolans värdegrund och syftar till ökad psykosocial medvetenhet.

Resultatet av uppdragen presenteras av kamratstödjarna på klassråd. Kamratstödjarna noterar eventuella förslag till åtgärder eller förbättringsmöjligheter från klassen.

Ansvariga: Elevstödjarna

Val av kamratstödjare

I början av läsåret ansvarar klassläraren för att alla elever i årskurs 2-6 skriver ett brev till elevstödjarna där de motiverar varför de vill, eller inte vill, bli kamratstödjare. Elevstödjarna väljer sedan ut en pojke och en flicka från varje klass. Eleverna i år 1 introduceras successivt i kamratstödjararbetet.

En kamratstödjare ska vara en elev som vill vara: ärlig, modig, hjälpsam, omtänksam och en god förebild, det vill säga en bra kompis.

Uppgifter för ansvariga elevstödjare:

- Representera skolans olika arbetslag F-3 och 4-6, med strävan om att både män och kvinnor deltar.
- Kalla till kamratstödjarmöte en gång i månaden.
- Planera för mötets genomförande och föra protokoll.
- Hålla regelbunden kontakt med kamratstödjarna och stödja deras arbete.
- Hålla sig informerade om stämningen på skolan.
- Vid mobbning eller annan kränkande handling, samtala med mobbade och mobbare.
- Fungera som bollplank för lärare och fritidspersonal vid psykosociala frågor i klasserna.
- Ger ut enkäter gällande trivsel till de olika klasslärarna. De ser även till att dessa sammanställs.

5. Handlingsplaner vid misstanke om diskriminering, trakasserier och/eller kränkande behandling.

När ett fall av diskriminering eller kränkande behandling uppmärksammas ska detta dokumenteras enligt anvisningar på blanketten: *Tillbudsrapport vid kränkande behandling /diskriminering/trakasserier*.

Om vidare utredning visar att det är ett fall av diskriminering eller kränkande behandling lyfts ärendet till trygghetsteamet som består av rektor, biträdande rektor, skolsköterska, representant från elevstödjarna och skyddsombud.

Det fortsatta arbetet dokumenteras på blanketten: *Dokumentation vid kränkande behandling*.

Handlingsplan när elev kränker annan elev:

Om du som elev känner dig kränkt eller ser att någon kamrat blir kränkt, är det viktigt att du genast berättar för någon vuxen som du känner förtroende för.

Personal som får kännedom om misstänkt diskriminering, trakasseri och/eller kränkande behandling från elev, förälder eller annan person ska handla enligt följande:

1. Personal tar genom samtal och faktainsamling reda på om det är diskriminering, trakasseri och/eller kränkande behandling.

Använd bilaga 2: *Tillbudsrapport vid kränkande behandling/diskriminering/trakasserier*

Ansvarig: Den personal som får kännedom (här kallad person A)

2. Personal (person A) informerar berörda vårdnadshavare och meddelar någon i trygghetsteamet och rektor om tillbudet.

3. Vid fortsatt misstanke om diskriminering, trakasseri och/eller kränkande behandling utreder person A och/eller trygghetsteamet händelsen.

Arbetsgången dokumenteras på bilaga 3: – *Dokumentation vid kränkande behandling*.

Två ur trygghetsteamet (person B & C) samtalar med den misstänkt utsatte eleven snarast möjligt.

Ett andra samtal planeras in för att genomföras senast en vecka efter det första samtalet.

4. Person B & C samtalar med den/de misstänkta utövarna snarast möjligt.

Om de misstänkta utövarna är flera sker samtalen enskilt med varje elev.

Dessa samtal ska äga rum under samma dag.

Ett andra samtal planeras in och genomförs senast en vecka efter det första samtalet.

5. Person B eller C informerar berörda vårdnadshavare samma dag.

6. Samtal nummer två genomförs (av B & C) med den utsatte samt med utövarna för att ta reda på om den kränkande behandlingen har upphört. Vårdnadshavare informeras åter.

7. Om den kränkande behandlingen inte har upphört efter dessa samtal tillkallas elevvårdskonferens där vidare åtgärder beslutas.

Handlingsplan när personal/vuxen kränker elev:

1. Den som får kännedom om att en elev har blivit kränkt av en vuxen ska omedelbart meddela till rektor eller dennes ställföreträdare.
2. Rektor eller dennes ställföreträdare har samtal med berörd vuxen, elev och vårdnadshavare. Arbetet ska dokumenteras, enligt bilaga 2: *Tillbudsrapport vid kränkande behandling /diskriminering/trakasserier*.
3. Rektor, i samråd, med representant ifrån Stiftelsens Styrelse avgör den fortsatta gången.

Handlingsplan när elev kränker personal:

- Vuxen som känner sig kränkt av elev bör diskutera händelsen i arbetslaget.
- Använd bilaga 2: *Tillbudsrapport vid kränkande behandling/diskriminering/trakasserier*.
- Tillsammans med utsedd person förs samtal med elev.
- Kontakt tas med vårdnadshavare.
- Ett uppföljande samtal med berörda genomförs inom en vecka. Vårdnadshavare informeras om uppföljningssamtalet.
- Är problemet av allvarigare karaktär lyfts ärendet till rektor.

Handlingsplan när vuxen kränker vuxen:

Om en vuxen känner sig kränkt eller utsatt av annan person bör den utsatte försöka delge den som kränker hur han/hon upplever det och försöka samtala om det. Är det omöjligt skall den vuxne ges möjlighet att anförtro sig åt någon som han/hon känner förtroende för i syfte att få stöd och hjälp till medling och lösning.

- Kan konflikten inte lösas på arbetsplatsen skall den omedelbart lyftas till rektor eller biträdande rektor.
- Rektor eller biträdande rektor har enskilda samtal med personalen för att kartlägga problemet.
- Rektor eller biträdande rektor för över information i samråd med den utsatte till berörda parter.
- Rektor eller biträdande rektor tydliggör ramar, konkretiserar samarbetsnormer och arbetssätt tillsammans med inblandade.
- Om rektor eller biträdande rektor inte kommer fram till någon lösning ska hjälp sökas utifrån till exempel Stiftelsens styrelse och/eller facklig företrädare.

6. Rutiner för uppföljning och utvärdering av anmälda ärenden och förebyggande arbete under läsåret.

Trygghetsteamet gör kontinuerligt efter behov, minst en gång per termin, en uppföljning och utvärdering av vidtagna åtgärder. Avstämning sker med berörda i ärendet.

För att få systematik i arbetet utgår teamet ifrån följande frågeställningar:

Dokumentera på bilaga 4

Beskrivning av ärendet:

Vilka var inblandade i ärendet?

Vilka åtgärder har satts in?

Vad har genomförts hittills?

Hur har det gått? Resultat så långt?

Analys:

Varför blev det som det blev?

Var det något som inte fungerade?

Värdering:

Ska insatserna fortsätta?

Stämmer arbetet med vår handlingsplan?

Reflektion:

Ska insatserna kompletteras eller förändras?

Vilka slutsatser drar vi?

Vilka lärdomar har vi fått?

Aktion /handlande:

Vem gör vad och när?

När sker nästa återkoppling/ uppföljning?

7. Aktiviteter under läsåret 2015-2016 samt konsekvens inför framtiden

Även under året 2015 - 2016 var den övergripande fokuspunkten att:

Tydligare - medvetandegöra eleverna, föräldrar och personal, gällande innehåll och definitioner i vår likabehandlingsplan.

- Under läsåret har eleverna deltagit i lektioner där vi samtalat och genomfört olika övningar som förtydligat och definierat begrepp och innehåll i vår likabehandlingsplan.
- Även på fritids har motsvarande samtal och övningar genomförts.
- Vi har under året haft ännu en ”kompisdag” där representanter från elevråd och kamratstödare genomförde en presentation där de bland annat spelade upp korta pjäser som beskrev olika former av begrepp och kränkningar.

Effekten av denna dag var tydlig. Dagen uppskattades mycket av både vuxna och elever. Begrepp och typiska situationer ur perspektivet *kränkning* konkretiserades. Detta blev även en bra dag för att öka samarbetet mellan elevråd och kamratstödare.

En ökad medvetenhet märktes hos årskurserna 5 och 6 som ställde, fler än tidigare, relevanta frågor utifrån de olika handlingsplanerna. *Vad händer tex om man inte följer stegen i handlingsplanen?* Det visar att de förstår att det finns handlingsplaner att utgå ifrån vid kränkningar av olika slag.

Den positiva respons som framkom via samtal och i enkätform gör att vi kommer att genomföra en ”Likabehandlingsdag” - Lillgårdsdag även under Vt.- 2017.

Ansvariga: Kamratstödjarna; Elevstödjarna (Vuxna kamratstödare)

- Likabehandlingsplanen finns i samtliga klassrum och fritidsavdelningar.

I samtliga klassrum och fritidsavdelningar har Likabehandlingsplanen tydligt funnits uppsatt. Synliggörandet av Likabehandlingsplanen har medfört att samtliga, både vuxna och elever påminns dagligen om planens existens och innehåll. Trots att likabehandlingsplanen är synliggjord i respektive klassrum/fritidsrum så behöver medvetandegraden om planens innehåll ökas bland föräldrarna. Ett utmärkt forum för detta är föräldramötena.

Ansvarig: Bitr. rektor, personal

Trygghetsvandring

- Kamratstödjarna genomförde ännu en trygghetsvandring under september 2015.

Den påvisade bland annat att eleverna saknar rastvärdar på andra platser än på framsidan av skolgården. Eleverna säger att de inte så ofta ser rastvärdar på ”baksidorna” av skolhusen.

Eleverna önskar att rastvärdarna ska röra sig mera runt hela skolområdet.

Vandringen visade också att eleverna upplever att de saknar belysning på vissa platser.

Inomhus uppfattades miljön som trivsamt och trygg.

Åtgärd: Rastvärdarna ombeds att oftare röra sig bakom samtliga hus för att därigenom skapa ökad upplevd trygghet.

Flera gånger i veckan ges det nu möjlighet till gemensam rastaktivitet som leds av pedagoger. Belysningen kommer under hösten att förstärkas genom att ytterligare en armatur installeras.

Rastvärdsschema

- Vi har skapat ett tydligt schema för rastvärdar där namn på ansvariga pedagoger tydliggjorts.
- Rastvärdarna ska synas mera tydligt genom att alltid bära en gul väst med texten *rastvärd* på ryggen.

Under året finns rastvärdsschema uppsatta på flera platser runt om i skolan. Rastvärdarna har oftast haft gula västar på sig när de varit ute. Vid ett antal tillfällen har pedagog glömt att ta på sig den gula västen. Detta har resulterat i att elever har upplevt att inga rastvärdar finns ute.

Åtgärd: Ansvarig pedagog skall alltid bära gul väst med texten *rastvärd* på ryggen. På detta sätt synliggörs vem som är ansvarig rastvärd av de vuxna som vistas utomhus.
Ansvariga: Rektor, bitr. rektor och samtliga pedagoger.

Trivselenkät

- Under 2016 genomfördes en trivselenkät bland elever och föräldrar. Utfallet visar på hög upplevd trygghet och trivsel. Glädjande men samtidigt uppfordrande – vi har anledning att fortsätta ett positivt förebyggande arbete.

Ansvariga: Elevstödjarna och rektorerna

8. Aktiviteter 2016 – 2017

Vi vill även under kommande läsår arbeta för att fördjupa medvetenhet och kunskap gällande innehåll och definitioner i vår likabehandlingsplan.

Mål: Att skapa ökad medvetenhet och förståelse för begrepp enligt nedan.

- Det gör vi genom fortsatta samtal och olika övningar som förtydligar och definierar begrepp som konflikt, mobbning, rasism, främlingsfientlighet, värdegrund med mera.
Ansvariga: Samtliga pedagoger. Utvärdering: maj 2017

Mål: Att samtlig personal ska ha kunskap och kännedom om hur trakasserier och kränkande behandling uppstår i fysisk miljö samt på nätet.

- Alla anställda diskuterar och informerar sig om kränkningar på nätet förekommer (var), kränkningarnas innehåll och hur våra elever umgås på nätet. Detta sker genom samtal med elever och via riktade enkäter.
Ansvariga: Samtliga pedagoger och rektorerna Utvärdering: maj 2017

Mål: Att i en demokratisk process ge eleverna direkt inflytande över likabehandlingsplanens innehåll

- Eleverna ges tillfälle på klassråd, genom elevrådet, att ta del av och ge synpunkter på likabehandlingsplanens innehåll.
Ansvariga: Klasslärarna, Elevrådsansvariga. Utvärdering: maj 2017

Mål: Att skapa insikt och förståelse hos alla elever för Likabehandlingsplanens innehåll och konsekvenser

- Elevråd och Kamratstödjare informerar klasskamraterna om likabehandlingsplanen genom att planera och genomföra en enklare presentation.
Ansvariga: Elevstödjarna, elevrådsansvariga. Utvärdering: maj 2017

Mål: Att genomföra en trygghetsvandring, elevstödjare och elever med fokus på förbättringspunkter.

- Under läsåret 2016-2017 genomför "Kamratstödjarna" ännu en trygghetsvandring på skolan. "Elevstödjarna" initierar och genomför denna vandring tillsammans med "Kamratstödjarna" i syfte att fokusera på "problemställen" och eventuella brister. Detta är en årligen återkommande fokuspunkt.

Ansvariga: Elevstödjarna Utvärdering: maj 2017

Mål: Att genom ett fortsatt aktivt rastvärdskap minimera antal situationer där elever hamnar i konflikt

- Elevenkäten påvisar att elever ibland själva retar andra och att de även ser andra elever som retar någon kamrat. Finns det elever som inte vågar berätta att de blir retade? Upplever vuxna samma sak? För att skapa en större medvetenhet samtalar vi om och skriver ner vilka strategier som ska gälla för rastvärdskapet under skol- respektive fritidstid.

Ansvariga: Samtliga pedagoger och rektorerna. Utvärdering: maj 2017

Mål: Bibehålla gemensam grundsyn vad gäller gott arbetsklimat och att elever upplever gott arbetsklimat

- En ökning har skett mott ett förbättrat arbetsklimat. Under läsåret samtalar vi med eleverna om vad ett gott arbetsklimat är. Vi formulerar en förklarande text om vad gott arbetsklimat betyder i olika lärandesituationer. Exempel på lärandesituationer är när vi utför eget arbete, har diskussioner eller samarbetar i mindre grupper.

Ansvariga: Klasslärarna och eleverna. Utvärdering: maj 2017

Mål: Kartlägga och analysera vår verksamhet med fokus på elevernas upplevelser av trygghet och kränkningar på nätet. Målfokus är identifiering av risker för kränkningar på nätet.

- Under kommande läsår tar samtliga mentorer upp frågor om och kring hur eleverna använder sociala medier. Fokusiden kring detta skall vara värdegrundsbaserad och preventiv. Till detta används lektionstid i SO och SV. Lämpligt är även att diskutera denna typ av frågor i samband med klassråd. Kamratstödjarna tar upp frågor kring detta för att ta reda på hur och vilka sociala medier som används bland våra elever. Angreppssätt intervjuer och enkäter.

Ansvariga: Samtliga mentorer(skola och fritids) samt Kamratstödjarna.

Utvärderas: maj 2017

Med utgångspunkt från bland annat tidigare års åtgärder fokuserar vi på vad som även i fortsättningen kan göra vår skola till en trygg plats genom att:

Mål: Ökad upplevd trygghet på skolan

- Rastvärdsschema finns uppsatt på flera platser. Schemat uppdateras vid behov. Vid ordinarie rastvärds frånvaro ska annan pedagog finnas ute. Detta tas upp på det dagliga morgonmötet. Samtliga rastvärdar ska ha väst för att synas bättre. Årligen återkommande punkt.
Ansvariga: Rektor, biträdande rektor och samtliga pedagoger.
- Flera gånger i veckan ges det fortsatt möjlighet till gemensam rastaktivitet som leds av pedagoger.
Ansvariga: Fritidspedagoger.
- Eleverna aldrig lämnas ensamma i idrottshallen efter avslutad idrottslektion. Schemat är därför, även detta läsår, lagt så att ansvarig lärare kan vara kvar i idrottshallen när eleverna duschar. *Ansvariga: Idrottslärarna, rektor och biträdande rektor*
- Vi planerar/arbetar medvetet för att eleverna inte lämnas ensamma i storgrupp.

För år 4-6 finns pedagoger i klassrummen från 7.50 på morgonen för att möta eleverna.

Ansvariga: Samtliga gruppansvariga pedagoger

- Kompissamtal och/eller andra typer av kollektiva samtal med fokus på det psykosociala klimatet genomförs kontinuerligt i samtliga grupper.

Ansvariga: Samtliga gruppansvariga pedagoger

Lillgårdsskolans fritidshem har förutom ovanstående arbetat fram följande under rubrikerna:

Normer och värden

Mål enligt LGR 11:

- Alla som arbetar i skolan ska medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen.
- Skolans mål är att varje elev tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa andra människor.

Hur arbetar fritidshemmet för att nå målen?

På fritidshemmet ser vi varje enskild elev som en unik individ. Vi verkar för en varm miljö med fysisk kontakt och goda samtal. Vi lyssnar till eleverna och reder ut eventuella konflikter så fort som möjligt samt ger dem verktyg att själva lyckas i konflikthanteringen. För att känna samhörighet och medkänsla med sina kamrater har vi aktiviteter som främjar gruppsammanhållningen i både små och stora grupper. Sådana aktiviteter kan vara lekar, spel, sång och sagostunder, samarbetsövningar eller uppträdanden. På avdelningarna sjunger vi även våra egna fritidssånger som stärker gemenskapen i gruppen och skapar en vi-känsla.

Vi ser resultatet när eleverna berättar för personalen om de själva eller någon kamrat är ledsen eller utanför, när de väljer att vara med i aktiviteter som är stärkande för gruppen samt när atmosfären på fritids är trevlig och harmonisk.

Trygghet och arbetsklimat (social och medborgerlig kompetens)

Mål:

- Alla elever känner sig trygga och trivs på fritidshemmet.
- Eleverna deltar i kompisamtal och argumenterar för och emot olika åsikter.
- Eleverna respekterar varandras olikheter.

Så här arbetar fritidshemmet för att nå målen:

Med social och medborgerlig kompetens menar vi aktiviteter som stärker elevernas demokratiska och sociala fostran, utvecklar deras förmåga att hantera konflikter och tränar dem i att hantera kompisrelationer.

Vi arbetar med följande aktiviteter:

Upprättar och följer regler

- Regel - lekar
- Spel
- Hur regler påverkar och hur regler kan skapas tillsammans

Samarbete och relationer

- Genomför uppgifter tillsammans med andra för att nå ett gemensamt resultat
- Tar hänsyn till andras synpunkter

Demokrati

- Deltar i diskussioner och samtal
- Argumenterar för och emot åsikter
- Turtagande
- Gemensamma samlingar
- Konflikthantering
- Kompissamtal / samtal/gruppdiskussioner
- Samtalar och analyserar konflikter
- Utvecklar strategier för konflikthantering och konfliktlösning

Ansvar

- Tar ansvar för sina handlingar
- Tar ansvar för andras och fritidshemmets saker

Utvärdering:

Utvärdering av aktiviteterna/målen genomförs via enkäter och intervjuer under mars/april 2017.

Ansvariga: Fritidshemmets pedagoger och rektor/biträdande rektor

Planerade enkäter

Under vårterminen 2017 kommer föräldrar att få svara på en enkät utifrån områden som kunskaper, arbetsklimat, samarbetet med hemmen och övrigt om trivseln på vår skola.

Ansvariga: Rektor, biträdande rektor och klasslärarna; mars 2017

Linköpings kommun kommer under läsåret 2016-2017 att genomföra en attitydundersökning i samtliga årskurser från 2-6. Lillgårdsskolan kommer att delta även i denna enkätundersökning.

Eleverna från år F-6 kommer att få besvara Lillgårdsskolans egen enkät, under vt 2017, med frågor om kunskaper, arbetsklimat och trivsel både i skolan och för berörda elever även fritids.

Ansvariga: Linköpings kommun, Rektor och biträdande rektor; vt 2017

Personal på Lillgårdsskolan kommer att få besvara en enkät med frågor om arbetssituationen och arbetsmiljön.

Ansvariga: Rektor och skyddsombud; mars 2017.

Uppföljning och analys av enkäter sker under läsåret och återkopplas till samtliga berörda under maj 2017.

Rektor eller biträdande rektor ansvarar för att likabehandlingsplanen följs upp, utvärderas maj 2017 och revideras september 2017.

För sammanställningen i september 2016 ansvarar:

Maria Ulván, bitr. rektor

Kjell-Erik Sjöstedt, rektor

Trivselenkäter Lillgårdsskolan/Attitydundersökning Kommunen sammanställning våren 2016

Kvalitetsundersökningar från Linköpings kommun

Våra elever deltog i kommunens attitydundersökning och detta blev resultaten.

Diagrammen visar indexvärde mellan 0-100 och ett högt värde indikerar en positiv uppfattning.

Våra elever deltog i kommunens attitydundersökning och detta blev resultaten. Diagrammen visar indexvärde mellan 0-100 och ett högt värde indikerar en positiv uppfattning.

<p>Grundskola, årskurs 2-3 ht 2015</p> <p>Helhetsomdöme 84,5 Värdegrund 93,1 Utveckling och lärande 91,1 Elevinflytande 59,1 Lokaler och mat 92,8 Fritidshem 92,1</p>	<p>Grundskola, årskurs 4-6 ht 2015</p> <p>Helhetsomdöme 85,2 Värdegrund 90,7 Utveckling och lärande 85,4 Elevinflytande 77,1 Lokaler och mat 76,0 Fritid 89,2</p>
---	---

Kommentar/Analys: Det helhetsomdöme som redovisas via kommunens attitydundersökning ligger på en hög nivå. Glädjande är att värdegrundsfrågorna ger ett högt utfall. Eleverna på skolan upplever ett högt mått av trygghet och menar att det finns vuxna som bryr sig om dem. Detta gäller såväl på lektioner som på raster.

Indikatorn Elevinflytande drar ner helhetsomdömet ganska radikalt. Detta gäller i första hand bland eleverna i år 2-3. Vi har funderat en hel del över formuleringarna på de frågor som ges under rubriken elevinflytande. Vår upplevelse är att både vuxna och elever tar frågorna bokstavligt när det t ex står "får vara med och bestämma".

Vid kommande attitydundersökning – enkäter behöver frågorna förklaras för att skapa större förståelse hos respondenterna/eleverna.

Mot bland annat bakgrund av upplevelser som elever tagit upp i kompassamtal, utfall av enkäter och spontana samtal så kan vi konstatera att eleverna trivs väl. En övervägande majoritet uppger att de är trygga i skolan. Dessutom har de goda relationer både med varandra och med de vuxna på skolan.

De aktiviteter som genomförts under några år har, menar vi, haft en positiv effekt och är sannolikt en viktig orsak till elevernas upplevda trygghet/trivsel.

Trots det vill vi fortsätta ytterligare ett år med ungefär samma fokusområden som tidigare.

Det finns fortfarande en del elever som upplever att det är stökigt och oroligt på vissa platser.

Vårt mål är att alla elever skall känna och uppleva trygghet och glädje över att komma till skolan.

Trivselenkäter Lillgårdsskolan/Attitydundersökning Kommunen 2015

Här beskrivs utfall ifrån några enkäter som genomfördes 2015/2016.

Här följer några av frågorna gällande **skoltiden som besvarats av eleverna**:

Enkäten för skolan besvarades detta år av 190 av 206 möjliga elever.

Enkäten visar på höga resultat och det glädjer oss att se att de allra flesta eleverna trivs hos oss och tillsammans med sina klasskamrater. 98 % av de svarande eleverna svarar att de *trivs bra eller mycket bra* på Lillgårdsskolan. Resultatet är 3 % högre än förra årets enkät.

94 % svarar att de *trivs med sina klasskamrater*. 99 % av eleverna uppger att de *trivs med de vuxna* som de möter.

Glädjande är att många elever känner sig trygga på Lillgårdsskolan. 97 % av eleverna uppger att de *känner sig ganska eller mycket trygga* på Lillgårdsskolan.

Motsvarande resultat för Lillgårdsskolan i den kommungemensamma attitydundersökningen är 91 %. I denna undersökning deltog 147 elever från Lillgårdsskolan.

Vi ser att 84 % av eleverna upplever att de *varje dag eller ofta har någon att vara tillsammans med i lekar eller rastaktiviteter*.

68 % svarar att de *aldrig upplever att de blir retade*, 31 % uppger *ibland* och 1 % svarar att det sker *ofta*. 1 % är två elever. Två är för många vi vill arbeta för nollnivå.

99 %, *uppger att de alltid får den arbetsro de önskar och att de blir störda ibland av ljud som kommer från: klasskamrater som pratar med varandra under lektionen, när det är rast och man själv har lektion, när någon klasskamrat frågar om hjälp, när någon går omkring i klassrummet eller vid tramp på tröskeln, surr ifrån taklampa*.

Personalen har under året, tillsammans med eleverna påbörjat arbetet med att ta fram en förklarande text om vad gott arbetsklimat betyder i olika lärandesituationer. Exempel på lärandesituationer är när vi utför eget arbete, har diskussioner eller samarbetar i mindre grupper. Detta arbete kommer att fortgå och uppmärksammas även under detta läsår.

100 % av våra elever anser att de alltid eller oftast får den hjälp de behöver för att klara sitt skolarbete och 99 % av eleverna trivs mycket / bra med de pedagoger de möter.

Under året har skolan arbetat med att förtydliga arbetet med elevinflytande och denna fråga ökar från 75 % till 91 % när det gäller att påverka arbetssättet. Eleverna uppfattar alltså i hög grad att de är delaktiga gällande att kunna påverka arbetssättet.

Här följer några av frågorna gällande **skoltiden som besvaras av föräldrarna**:

Enkäten delades ut till 199 möjliga respondenter. Svarefrekvensen hamnade detta år på 160st vilket är 80 %. Det är en minskning med 5 % från förra året.

Glädjande för oss är att även föräldrarna på Lillgårdsskolan är fortsatt mycket nöjda.

Enkäterna visar på höga resultat som dessutom samstämmer till stor del med elevernas uppfattning.

99 % upplever att det stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra att de känner trygghet när de lämnar sitt barn på Lillgårdsskolan.

93 % upplever att det *stämmer helt och hållet eller ganska bra* att de får information om de kunskapskrav som barnet har och hur vi arbetar för att nå så långt som möjligt.

98 % upplever att barnet får tillräckligt med stöd i sitt skolarbete.

83 % upplever att lärarna skyndsamt tar tag i de kränkningar som uppstår. 15 % svarar ”vet ej”. ”Vet ej-svar” beror troligen på att man inte har haft någon erfarenhet av att barnet har blivit utsatt för någon kränkning.

Här följer några av frågorna gällande **fritidstiden ht 2015**:

Trivselenkät för fritids besvarades detta år av 77elever. 100 % av eleverna på fritids trivs bra och känner sig glada när de tänker på fritidsverksamheten. Ingen elev har svarat med ledsen mun.

Även föräldrarna besvarar denna fråga och håller med, 99 % besvarar att de uppfattar att deras barn alltid eller oftast trivs på fritids.

99 % av våra fritidselever beskriver att man har någon att leka med när man så vill och önskar och 100 % känner sig oftast glada när de tänker på sina *fritidskamrater*. Ingen elev har svarat med ledsen mun.

När det gäller vad eleverna tycker om att leka utomhus och inomhus är resultatet relativt lika, med en övervikt för lek inomhus.

99 % av föräldrarna uppger att de uppfattar att barnen trivs med sina fritidskamrater.

100 % av eleverna uppger att de trivs mycket bra med de vuxna som de möter och eleverna uppfattar att det går att fråga om det mesta.

100 % av föräldrarna uppger att det *stämmer helt eller stämmer ganska bra* att de känner trygghet när barnen är på fritids.

99 %, av fritidseleverna tycker att de har möjlighet att vara med att påverka på fritids.

Exempel på detta kan vara om man kan/vill vara utomhus eller inomhus, aktiviteter under eftermiddagarna eller specifikt under loven.

TILLBUDSRAPPORT bilaga 2

vid kränkande behandling/ diskriminering/trakasserier

Datum för inlämnande till ansvarig rektor:		
Datum:	Klockslag:	
Plats för tillbud:		
Vårdnadshavare kontaktade:		Datum:
Typ av kränkning	Inblandade	Tillfällen
☐ Fysiskt våld ☐ Psykiskt våld ☐ Verbal kränkning ☐ Materiell kränkning ☐ Text och/eller bildburen/nätet kränkning	☐ Elev - Elev ☐ Elev - Vuxen ☐ Vuxen - Elev	☐ Enstaka tillfällen ☐ Upprepade tillfällen
Inblandade personer:		
Beskrivning av tillbud och fortsatt utredning:		
Underskrift av rapportskrivare:		
Uppföljning sker: (datum)		
Vi beslutade vid uppföljning att:		
☐ Ärendet avslutat ☐ Ärendet utreds vidare (anv. Bilaga 3)		

Uppdaterad 2015-10-19, Lillgårdsskolan

Dokumentet förvaras hos rektor

DOKUMENTATION bilaga 3

vid kränkande behandling/ diskriminering elev mot elev

Skolans namn:	Datum:
Elevens namn och klass/fritidsavdelning	
Ärendet anmäldes av:	Ansvarig i ärendet:
Beskrivning av händelse (vem/vilka är inblandade):	
☐ Registrering av tillbud/skada har gjorts	
Datum för samtal med berörd elev:	
Datum för samtal med övriga (ange namn):	
Kontakter med vårdnadshavare (ange datum och namn):	
☐ Program för åtgärder har upprättats _____ (datum)	
☐ Program för åtgärder har <u>inte</u> upprättats	
Datum för uppföljning (ange med vem/vilka):	
☐ Ärendet är avslutat _____ (datum)	
☐ Ärendet överlämnas till rektor/elevhälsa _____ (datum)	
☐ Ärendet överlämnas till polis eller socialtjänst _____ (datum)	

Dokumentet förvaras hos rektor

Uppdaterad 2015-10-19, Lillgårdsskolan

**UPPFÖLJNING OCH bilaga 4
UTVÄRDERING av
anmält ärende vid
kränkandebehandling
/diskriminering/trakasserier**

elev mot elev

BESKRIVNING AV ÄRENDET
Vilka var inblandade:
Vilka åtgärder har satts in:
Vad har gjorts hitintills
Hur har det gått: (Resultat så långt)
ANALYS
Varför blev det som det blev:
Var det något som inte fungerade:
VÄRDERING

<p>Ska insatserna fortsätta:</p> <p>☐ Ja   ☐ Nej</p> <p style="text-align: right;">(forts. Bilaga 4):</p>
<p>Stämmer arbetet med vår arbetsplan:</p>
<p>REFLEKTION</p>
<p>Ska insatserna kompletteras eller förändras (i så fall hur?):</p>
<p>Vilka lärdomar har vi fått:</p>
<p>AKTION OCH HANDLANDE</p>
<p>Vem gör vad och när:</p>
<p>När sker nästa återkoppling/uppföljning:</p>

Dokumentet förvaras hos rektor

Uppdaterad 2015-10-19, Lillgårdsskolan